

KISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 h.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 192. szám.

Nagyvárad.

Péntek, 1914 augusztus 21.

A Pápa meghalt.

Az ignis ardens kialudt, X. Pius pápa nincs többé az élők sorában.

Emlékezhetünk még, az egész világot bejárta annak idején a pápákra vonatkozó Malachias-féle jóslatnak a X. Pius pápára vonatkozó kifejezése: ignis ardens. Égő tűz.

X. Pius pápa meg is felelt ennek a jóslatnak: égő tűz volt. Nem úgy, mint a hogy a tüzet általában elképzeljük, nem pusztított, nem hamvasztott, nem semmisített meg kincseket. Mintahogy illet hófehér ruhájához és hófehér hajához: a lelkekben gyújtott tiszta, nemes tüzet, olyat, amely értékeket termel, aranyat nemesít, acélt szilárdít, lelkeket tisztít.

Restaurare umnia in Christo. Megújítani mindeneket Krisztusban. Ez volt annak az égő tűznek a feladata, melyet X. Piusnak hvtak.

Megújítani mindent: mi lenne ez a minden más, mint legdrágább kincsünk, a lélek? A lelkeket megújítani Krisztusban, a lelkeket közelebb vinni Krisztushoz, a lelkeket felemelni az örök élet céljához mindig közelebb, mindig közelebb: ime a Krisztusban való megújítás gyönyörű munkája.

Törődött aggastyán volt, mikor erre a munkára vállalkozott és megoldotta feladatát egy ifjunak acélos rugékonyságával. Pápasága alatt csaknem minden évben jöttek a hírek ujjabb és ujjabb megbetegezéséről, a testi törődöttség jeleiről. De a romlandó testben a lélek annál szebben működött. A pápa testi betegségeiről jöttek a hírek, de jöttek a hírek mindenfelől arról a csodálatos munkásságról is, melyet a lelkek megnevelésében kifejtett.

A hitbuzgalmi tevékenység talán csak az apostoli korban volt magasabb színvonalon, mint az utolsó évtizedben. A lelkek megteltek Krisztussal és a templomok megteltek hívő lelkekkel. Az egész világon, Amerikában éppen úgy, mint Európában, az óceán szigetein éppen úgy, mint a milliós lakosságú fővárosokban száz és ezerszámra alakultak a különböző hitbuzgalmi társaságok. Kongregációk, oltáregyletek, harmadrendi társulatok, a keresztény szeretet csodás művei épp úgy szinte földből nőttek ki, mint a hogy fellendült a hitélet mindennapi ébresztője, fokozója, fenntartója: a katolikus sajtó és egyesületi élet. Az eddig oly sok országban jelentéktelen tényezőnek tekintett katolicizmus mintha álmából szökkenett volna talpra, megifjodva, ujult erővel állott munkába és lett csodálatos eredmények előidézője.

Sokan vagyunk, talán meg sem tudjuk mondani a számát, hányan, akik egészen másképpen érezzük magunkat kereszténynek, katolikusnak, mint éreztük az előtt. Áthatja a világot az a tudat, hogy kereszténynek, katolikusnak lenni nem pusztán külső cím, hanem az egész életet szabályozó lelki műveltség, melynek meg kell nyilvánulni a gondolatban, érzésben, szavakban, cselekedetekben. X. Pius pápa az egész keresztény világ fejedelme volt oly nagy mértékben, mint kevesen elődei közül, mert a gondolatoknak is irányt tudott szabni — fölfelé Krisztushoz.

És ezt csak azzal érte el, hogy Krisztus felé, az emberiség végcélja

felé irányította a gondolatokat, vezette a lelkeket.

Közelebb vitte Krisztust az emberekhez, hogy az emberek megközelíthessék Krisztust. A gyakori szent áldozás fölséges gondolata apostoli gondolat, melylyel az első századok kereszténysége a világot hódította meg. Ezt a világhódító nemes hadjáratot ujitotta meg X. Pius pápa — hogy minő sikerrel, azt számokban ki sem lehet fejezni. Azt egyenkint érzi magában minden egyes lélek, mely X. Pius szellemi vezetése alatt jutott a lelki tökéletesedés magasabb fokára.

Mondani szokás, hogy X. Pius pápa mintha egy függőnyt vont volna el az Oltáriszentség elől, hogy azt hozzáférhetővé tegye mindennap mindenki részére. Hogy a ki mindene akart lenni mindenkinek, ezt a célját el is érhesse mindenkiben. Az isteni Gondviselés akkor szólította el X. Pius pápát, mikor nagy munkájának sikere biztosítva van. Nincs az a része a földkerekségnek, a hol a gyakori szent áldozás el nem terjedt volna. Misszionáriusok leveleiből éppen úgy, mint a nagyvárosi hatalmas plebániák vagy a kis falusi templomok kimutatásaiból diadalmas sikerekről jönnek a beszámolások. X. Pius pápa meghódította a lelkeket Krisztusnak és most győzelmében felvitetett az ő Urához, hogy elvegye győzelmeinek méltó dícsőséges babérját.

Bennünket pedig itthagytott egy rettenetes válság közepette.

A X. Pius pápa utáni jóslat így szól: religio depopulata, elnéptelenedett vallás.

Valóban, mintha a népvándorlás korszaka ujulna meg. Nemzet-nemzet ellen, ember-ember ellen küzd a civilizáció központján, Európában. Az emberi művelődés élén haladó nemzeti gyilkos fegyverrel törnek egymás ellen, mintha magas fokú civilizációnknak más célja sem lett volna, csak az emberpusztító fegyverek tökéletesítése, csak készülődés arra, hogy minél tökéletesebb szerszámokkal pusztítsuk el egymást és tegyük tönkre a haladásnak mindazt a virágzó műveit, melyeket nemzedékek évtizedeken keresztül építettek. Elnéptelenedés lesz a sorsa sok templomnak, falvakban, városokban egyaránt.

Állig fegyverben állottunk eddig azért, hogy a békét megóvjuk. Ma állig fegyverben törnek egymás ellen Európa nemzetei. Mi és szövetségeseink azért, hogy tüzhelyeinket, családjainkat megvédjük, hogy gyermekeinknek biztosítsuk a békés jövőt, ellenfeleink azért, hogy bennünket elpusztítsanak. Olyan háboruban állunk, melynek végét belátni, kiszámítani ember nem képes. Ügyünk igazságában, Istenben bizva, folytatjuk a küzdelmet, melynek mielőbbi békés befejezését X. Pius pápa nyilvánosságra jutott legutolsó fönséges szövegében is óhajtott.

Ebben a rettentő válságban, melynek sikeres megoldására igazán az imádság a leghatásosabb eszköz, kétszeresen és százszorosan fog hiányozni az az ősz férfiú ott, Szent Péter trónusán, Sion ormán.

Hogy ki lesz utódja, hogy minő egyéniség kerül Szent Péter székre, egyelőre kiszámíthatatlan. A pápaválasztók, a bibornokok olyan helyzetben vannak, mint Napóleon idejében, amikor ugyancsak egy Pius, VI. Pius halála után háborus viszonyok miatt hat hónapig és 16 napig maradt üresedésben a pápai trón. Akkor is a franciák voltak a pápa üldözői, amint most is a francia szabadkőművesség a kereszténység leghevesebb üldözője. Hadi állapot van a tengeren is és így a tengeren túli bibornokok nehezen fognak pápaválasztásra Rómába utazni. Az európai bibornokok közül is valószínűleg többet visszatart a Rómába való utazástól a hadi állapot. Nemcsak az általános béke, hanem a pápai szék betöltése szempontjából bizonytalan helyzet előtt állunk tehát. Még szerencse, hogy Olaszország semleges; ha Itália is hadi állapotban volna, még nehezebb lenne a pápaválasztást megtartani.

A kereszténység látható feje meghalt ugyan, de azért a válság közepette fej nélkül még sem vagyunk. El az egyház láthatatlan feje, él Krisztus, akihez ma ezerszeresen fokozott buzgósággal imádkozik az egész emberiség: adja meg

a megboldogultnak, mindnyájunk lelki megnemesítőjének az örök dicsőség koronáját és adjon neki mielőbb méltó utódot, a szétszórt népnek látható fejét, aki elődjének dicső nyomdokain visszavezesse a szétszórt népet az egységre, a hadakozókat a békességre, az eltvelyedeteket Krisztus szeretetére, a népet a valláshoz, hogy a nagy megpróbáltatás, a világháború után mielőbb bekövetkezzék a világbéke, amikor lésszen egy akol és egy pásztor. *

X. Pius életrajza.

Családja és gyermekora.

Castelfrancótól nem messze, egy festői felsőitáliai falucskában, Riese-ben élte le gyermekkorát Sarto Beppino, a most elhunyt X. Pius pápa.

Született 1835. június 2-án. A kis Sarto József a keosztályú riesei elemi iskolában kezdte meg tanulmányait; majd a község plebánosa, don Fusarini Tito oktatta az elevenesű, áhítatos gyermeket. Tizenkétéves volt Sarto Beppino, amikor atyja elhatározta, hogy beadja fiát inasnak valami jóféle mesteremberhez. De a jó Fusarini és Beppino édesanyja, Margherita asszony, rábeszélte Giambattista mestert, hogy engedje fiát iskoláztatni. Az atya beleegyezett és a kis Sarto József csakhamar első lett a castelfrancói kollegium növendékei közt. Tanárai, de kivált az intézet igazgatója, a tudós don Fioravonzo nagyon megszerették legjobb diákjukat s örömmel telt abban, hogy az első év végeztével a szomszédos Trevisóban, a megye püspökének székhelyén Sarto József volt az osztály legkitünőbb bizonyítványa. A második évben Beppino már tanítványokat vállalt s mire a négy alsó gimnáziumot elvégezte, nemesak a castelfrancói, hanem a trevisói főgimnázium tanári kara is szeretettel figyelte a pompás ifjú haladását.

A papneveldebe Giacomo Monico, Vence akkori bitoros patriarchája juttatta be Sarto Giuseppét. Nagy esemény volt nemesak a Sarto családban, hanem egész Riese-ben, amikor egy augusztus végén Sarto Giuseppe *carozzára* szállt, hogy a páduai szemináriumba vonuljon.

A páduai szemináriumban.

Giuseppe, amikor a szemináriumba érkezett, tizenöt éves mult. A páduai szemináriumban töltött évei alatt érte el Giuseppet az a váratlan csapás, hogy atyja, a jó Giambattista, jobblétre szenderült. A kis riesei házból azért tovább folyt az élet, szegényesen, de Istenben vetett bizalommal. Margher asszony varrással keresett valamiképp s keresetét Giuseppe töltötte meg azzal a kis összeggel, melyet páduai ösztöndíjából nélkülözhetett. 1857-ben alszerpappá szentelték s egy évvel utóbb 1858. szeptember 18-án elérkezett pappá szenteltetésének nagy napja. A következő napon, szeptember 19-én, az egész község áhítatos részvételével mondta első miséjét Sarto Giuseppe, mindenek szeretett, tisztelt jószágos Beppinoja.

A tombolói káplán.

Farnia püspöke, aki Giuseppét pappá szentelte, Tomboloba küldte káplánnak a déleleg, karsu ifjút. A fiatal lelkipásztor tele volt küzdelemre való készséggel.

Buzgósága rövid idő alatt híressé lőn Tomboló határain túl is. Riesebe káplánkodása nyolcadik évében, 1866-ban nagy kitüntetés érte Tomboló népszerű káplánját. Meghívták a püspöki székhelyre, Trevisoba, hogy Páduai Szent Antal nevezetes napján a trevi-

sói székesegyházban mondjon beszédet. A siker teljes volt és tökéletes. A következő évben a püspök kinevezte Giuseppét Salzano plebánosának.

A salzanói plebános.

Salzano gazdag népének nem tetszett a püspök döntése. Határozott sértésnek vették, hogy oly híres és jeles plebániára, mint Salzano, egy fiatal, nekik ismeretlen káplánt küldtek plebánosnak.

Nem teltek azonban hónapok, már egész Salzano egy szívvvel lélekkel valotta, hogy nincs külön pap, szentebb férfi, nemesebb emberbarát, mint Sarto Giuseppe.

Salzonoban már nagyobb jövedelme volt Sarto Giuseppének, de azért életmódja csak szegényes maradt. Egy inséges esztendőben elajándékozta egész magtárát. Máskor eladta kocsiját, lovát, hogy pénzt juttathasson szegény népének. Megtörtént vele, hogy nem akadt a házában ebédre való. Hugai, akik már ekkor vele laktak, kétségbeesve tördelték kezüket, de a fiatal plebános csak mosolygott:

— Isten nem hagy el bennünket!

Volt községében egy kis kórház, melyhez beteg is lett volna tömérdek, ám az épületnek nem lehetett hasznát venni, mert hiányos volt a felszerelése. Don Giuseppe csinált tehát 25.000 lira — adósságot és felszereltette a kórházat. Végre is megtudta a püspök a salzanói kórház ügyét. Ezt már a püspök sem álhatta meg szó nélkül s kinevezte Sartót trevisói kanonoknak.

A trevisói kanonok.

Don Sarto Giuseppe a kinevezés hírére valósággal megdöbben. Ekkor röppentek el ajkáról azok az alázatos szavak, melyet tüneményes pályafutásán oly sokszor el kellett mondania:

— Sono un povero paroeo di campagna!

— Egyszerű falusi plebános vagyok. Nem illet engem ekkora tisztség, méltatlan vagyok én arra!

Am a szabadkozás hasztalan volt, Mindjárt kinevezése után don Sarto két más állást kapott. Ő lett a püspöki iroda főnöke s a szeminárium lelki igazgatója, sőt mikor pár hónapra Trevisóban való megjelenése után szélhűdés érte a mindig buzgó, mindig munkás Zanelli püspököt, mindenért és mindenütt Sarto kanonoknak kellett helyállania. Négy éve volt már msgr. Sarto éltető lelke a püspöki kuriának, amikor Zanelli püspök élete kialudt. Kanonoktársai Sartót választották vikáriussá s ezzel megadták neki a címet is a hivatalhoz, melyet oly régóta betöltött.

Nyolc éve volt Sarto Trevisóban. Ez a nyolc év szakadatlan láncolata volt a munkának. A nyolc évi munka egyetlen enyhítő mozzanata az a zarándókat volt, melyet 1878-ban Sarto kanonok néhány trevisói pap társaságában tett. Először járt ekkor Rómában, végigjárta Olaszország déli részét s látogatott Karthagóba.

A következő év újabb változást hozott életére. Kilenc évig volt káplán, kilenc évig plebános, kilenc évig kanonok. A kilencedik kanonoki évében a pápa, XIII. Leó kinevezte mantuai püspökké.

A mantuai püspök.

A romlás szélén állt a mantuai egyházmegye, amikor annak élére Sarto József került.

Sarto püspök nemes eltökéltséggel fogott munkájához. 1885. április 18-án vonult be az új püspök Mantuába.

Mantua lakosai mindig hétországra szóló ünnepeket rendeztek a püspök bevonulásakor, hogy végén maguk esodálkoztak legjobban. Nyomban megérkezése után az új püspök pásztorlevelet intézett megyéje papságához s bejelentette, hogy de vita akar meggyőződni minderről s azért az összes paróchiákat rendre felkeresi. Ne várják azonban őt se

bandériummal, se zene szóval, se az állomáson, se másutt, hanem ha szereti őt a nép s jelét akarja adni hódolatának, vonuljon a templomba s ott várja míg püspöke megérkezik.

Másfél évig tartott a fárasztó körút. Mihelyt visszatért székhelyére, újabb levelet intézett megyéje papjaihoz s felszólította őket, hogy a legnagyobb szorgalommal készüljenek egy zsinat tartására. 1888 szept. 10-én nagy ünnepek keretében nyílt meg a nagyszabású tanácskozás.

Nagy eredményei voltak a zsinatnak. Az évtizedek óta bezárt templomok az egész egyházmegyében sorra nyíltak meg. A lelki tisztulás nemesítő periódusán átment pap-ság fokozott erővel és buzgalommal szentelte magát a hívek lelki életének gondozására.

A velencei patriarcha.

Agostini Dominico, a velencei bitoros patriarcha 1891. januárjának utolsó napján elhunyt s XIII. Leó pápának nagy gondot okozott a megüresedett trón betöltése. Mielőtt még a kinevezésnek a bitorosgyűlésen való hivatása megtörtént volna, a pápa az 1893. június 12-iki konzisztoriumon kinevezte Sarto püspököt bitorossá s három nappal utóbb, június 15-én, amikor átadta neki a bitoros kalapot, nyilvánosan is kinevezte patriarchává.

A kinevezés után első dolga az volt, hogy a vállára boruló bitor ragyogását elvigye a kis fehér rieseit meszelt házba, ahol hatvan év előtt megszületett s ahol édesanyja büszke szerénységben töltötte életének áldozóban lévő napjait.

Kötelességei csakhamar visszazsólították a bitorost Mantuába, amelynek ügyeit az új püspök kinevezéséig továbbra is ő intézte. 1894. november 24-én végre Sarto patriarcha bevonult Velencébe, hol elképzelhetetlenül szép fogadtatás várta.

Az új olasz éra ugyancsak szűken mérte ki a velencei patriarchák javadalmazását. Az új patriarchának annyi fölös jövedelme sem volt, hogy szakácsot tarthatott volna. De vele maradt Velencében is két hűséges testvérhuga, ők viseltek gondot a főpap asztalára. Reggelenkint elmentek a piacra s mint a többi veneziának, kendővel a fejükön, kosárral a kezükben végezték szerény bevásárlásaikat. Sarto Giuseppe bitoros korában is úgy élt, mintha a kis Salzano népének lelki életét igazgatta volna.

Új korszak következett ezzel Velencére. A város élére erős hitű, igaz emberek jutottak. Amint egész pályafutása folyamán, Velencében is csak egy volt a célja, egy volt a törekvése: istápolni a szegény népet, tanácsadója lenni a tanácsalannak, védője a védtelennek. Neve egyre nőtt s egyre fokozott mértékben ébredt a csodalát nemes személye iránt. XIII. Leó pápa írta hozzá egyszer egyik levelében:

— Tudom, hogy Velencében sokan imádkoznak értem. És nyugodt is vagyok. Valami különös érzésem azt sugja, hogy Szent Péter trónján kitűnő utód fog felváltani. Miért tagadnám? azt hiszem, hogy ez az utód ön lesz.

Es ez a jóslat 1903. júniusában be is teljesedett, amikor Sarto József velencei patriarchát pápává választották. Sarto József sohasem számított arra, hogy ez a jóslat be is fog teljesedni. Tudvalévő dolog, hogy mikor Velencéből a pápa választásra Rómába utazott, menettérti jegyet váltott abban a nyugodt tudatban, hogy a pápaválasztás után vissza fog utazni Velencébe. Mikor aztán ráesett a választás és ő lett Szent Péter utódja, a vasuti jegyet eltette emlékül s később a történelmi nevezetességüvé vált jegyet a görög királynak ajánlódta.

A pápa napi elfoglaltsága.

Még a legmegátalkodottabb egyházygylő sem állíthatja azt, hogy az anyaszentegyház feje valami nagyon nyugodt,

kényelmes életet él, mely csupa nyugalomból és szórakozásból áll. A világon talán kevés olyan elfoglalt ember van, mint a római pápa. Élete folytonos reprezentálás és meglehetősen kimerítő szellemi munka és ha csak egy kissé is eltér megszokott életmódjától, mindig ott van a komoly ok: olyan betegség vagy gyengeség, melynél az orvosok parancsszáva akadályozza meg, napi beosztott teendőinek végzésében.

X. Pius például az 1912. év folyamán nyilvános és magánkihallgatáson összesen 49.597 személyt fogadott és ebben a számban nincsenek benne a tömeges zárandoklatok, kik százezrével jelentek meg a Vatikán valamelyik nagyobb termében.

X. Pius az év minden napján, ha csak egészségi állapota ezt meg nem akadályozta, tanácskozást folytatott délelőtt 9 és 10 óra között a bitorosállamtitkárral, aki a lefolyt 24 óra legfontosabb eseményeiről referált a Szentatyának. Minden pénteken De Lai bitoros, a konzisztoriális kongregáció titkára számol be a pápának, különösen a szükségessé vált püspöki kinevezésekről. Minden szombaton a bitoros-vikárius tesz jelentést a római egyházmegye ügyeiről. Ez a kihallgatás rendszeren naplemente után van és két óra hosszt tart. Minden reggel megjelen a pápa előtt Ranuzzi di Bianchi érsek, a főkamarmester, aki megbeszéli vele az aznapi kihallgatások sorrendjét, a hivatalos funkciókat, a kamarási és egyéb udvari méltóságok kinevezéseit stb. Akárhányszor azonban hetenként többször is megjelent valamely fontos ügyben egyik-másik funkcionárius.

A vándor ebédje.

Már salzanói plebános volt Sarto Giuseppe, de azért megese a házában, hogy nem akadt ebéd. Egy napon csengős kocsin beállt a parochiájára valamely szomszéd községbeli pap, messziről jött jóbarát. Nosza, támadt öröm, ölekezés jobbról-balról. S jódon Giuseppe mit cselekszik? Leveszi a jövevény fejéről a kalapot, elszedi kezéből a pálcát s aztán vissza nem utasítható módon meginvitálja — ebédre. A két signoria, a pápa két nővére, Anna meg Róza elsápad a félelemtől s a szegyenkezéstől.

— Mi lesz most?

Ebéd nincs. Semmivel jóllakni nem lehet, az bizonyos. A szegény signorinák egyike valamely pillanatban odasettenedik a vendég füléhez s őszinte gyónást tesz. Onmaguknak sincs ebédjük. Giuseppe tegnap odaadta az atolsó félkiló hust egy beteg földmivesnek.

Egy fazék étel.

A csodás szépségű velencei patriarchai palazzónak volt lakója Sarto Giuseppe, mikor eljött hozzá egyszer egy szegény ember. Nem is jól mondjuk, mert szegény ember nem egyszer jött hozzá, hanem napjában tömördek. De egy napon valaki épp olyankor jött hozzá, amikor a patriarchának egyetlen garasa sem volt. A szegény ember panaszkodik, hogy éheznek s vele együtt éheznek egész családja is. Hátha éheznek, enniük kell. A bitoros levezeti a szerencsétlent a konyhába.

A konyhában nincs senki. A tüzhelyen lassu lánggal forrdogál egy fazék étel, a patriarchának meg egész környezetének aznapi ebédje. Sarto bitoros leemel a fazekat s átadja az éhezőnek:

— Fogd jó ember! Siess vele a fami-liádhoz.

A pápa otthona.

A pápa a Vatikánban a harmadik emeleten lakott. Mindössze három szobát foglalt le magának. A boldog emlékü XIII. Leó korában az egyik titkos kamarás otthona volt ez a szerény lakosztály. Amint terjedelmében, azonképpen a berendezésében is végtelenül szerény és egyszerű volt a pápa lakása.

Amikor X. Pius kijelölte magának

ezeket a szobákat, csupán két követelése volt, azt is csak egy mondatban foglalta össze:

— Butorozzák be a lakást, ahogy akarják; de fényesnek, még csak nagyon szépnek sem szabad lennie, díszeknek, tükröknek ne adjanak benne helyet.

Ugy is volt. A pápát elhalmozzák értékes műtárgyakkal, képekkel, kincseket érő antik szőnyegekkel. Arany és ezüst, drágakő és igazgyöngy oly gyakori a Vatikán falán belül, ominnen a vas meg a réz, meg a gránit. De mindannak a fénynek, drágaságnak és pompának egy ajtónál megszakadt a szabad útja. Egy küszöbön nem volt szabad átlépnie: a pápa lakásának a küszöbén!

A szentatya életbiztosítása.

A pápa Öszentsége halála alkalmából érdekesnek tartjuk közölni arról az életbiztosításról szóló kötvényt, a melyet még 1897-ben velencei patriarka korában kötött. A biztosítási összeg fölötté szerény; akárhány némileg jobb módú polgár nagyobb összegre köt biztosítást, mint a velencei patriarka 10,000 lírája.

△ kötvény szövege a következő:

Cs. kir. szab. Assicurazioni Generali. Táblázat: 1 C. Kötvény sz. 225087. kiállított az 1897. évi december hó 13-án Velencében kelt biztosítási ajánlat alapján.

Halálesetre szóló biztosítás. Biztosított összeg: 10,000 Lira (Tizezer). Sarto Giuseppe Battista Giovanni ur Ó eminenciája bitoros velencei püspök életére, született állítólag Riesében, 1835. évi június hó 2-án fizetendő a biztosított halála után azonnal végrendeleti örökösöknek. Díj-összeg hétszázhatvankilenc lira 44 c. minden évre, fizetendő negyedévi 192:36 L-ás részletekben a törvényes illetékekkel 18 éven át mindenkor március, június, szeptember és december havának 1-ső napján a biztosított életében, vagy ennek időelőtti haláláig. Díj 1898. évi március hó 1-ig L 192:36, illeték L 15, Bélyeg L 2:07, lefizetett összesen L 209:43. Minden egyes biztosítási év december hó 1-én déli 12 órakor kezdődik és a következő december hó 1-én déli 12 órakor jár le.

Alólírott elvállalja az Assicurazioni Generali társulat nevében az ajánlott biztosítást és kötelezi magát az ezen kötvényben foglalt általános és különös feltételek mellett, a kötvényben megnevezett kedvezményezett részére 10,000 (Tizezer) Lírányi összeget a meghatározott időpontban kifizetni.

Jelen kötvény által azonban ezen kötelezettség a társaság részéről csakis azon napig vállaltatik el, a meddig a díj befizetett, úgy hogy ezen kötelezettség meghosszabbítása egy későbbi határidőre és így tovább az ajánlott biztosítási tartam lejártáig, meghosszabbítási kötvény által, melyet a társaság a későbbi díjak rendes időben történő fizetése esetében a 3. §. rendelkezései szerint kiállít, elismertetik.

Minden ezen kötvényből a biztosítási tartam alatt eredhető jogok kizárólag Sarto Giuseppe ur Ó eminenciája bitorost illetik: azoknak más személyre való átruházásához a társaság írásbeli beleegyezése szükséges. Triest, 1897. évi december hó 20-án. Assicurazioni Generali.

Itália és Amerika.

Egy nagy amerikai zárandokcsapat tisztegette a Szentatyánál. A pápa nagyon örült a zárandokok látogatásának s az audiencia után Amerikáról és lakóiról kezdett beszélgetni titkárával. Szó esett arról, hogy nemcsak Rómába, hanem Itália többi városába is évről-évre sok amerikai jó, sőt sokan éveken át laknak a művészet és élő nagy muzeumában. Ekkor jegyezte meg a pápa:

— Valamikor mi olaszok fedeztük fel Amerikát, most meg Amerika fedezi fel Itáliát.

A magyarok és Sarto patriarcha.

A katolikus egyház elhunyt fejedelme minden alkalommal jelét adta annak, hogy igaz, őszinte magyarbarát. Lelkesen nyilvánította érzelmeit 1900-ban, amikor Dessewffy Sándor esanádi püspök vezetése alatt háromszáz magyar zarándokolt el Velencébe Szent Gellért hamvaihoz. Akkor Sarto biboros patriarcha jelenlétében ünnepélyesen vitték át Szent Gellért hamvait a Merano szigeten lévő San Donato-templomból a Saneta Giorgio templomba, amelynek Szent Gellért egykor apátja volt. Ez alkalomból Szent Gellért ereklyéit a Dessewffy püspök által adományozott gyönyörű kivitelű, értékes ereklyetartóba helyezték.

Az ereklyetartó ünnepies átadásánál Sarto biboros beszédet intézett a magyar zarándokokhoz és többek közt ezeket mondotta:

— Régi meleg barátság fűzte össze eddig is Velencét Magyarországgal, de meg vagyok győződve, hogy a csanádegyházmegyei zarándoklat még szorosabbra fogja fűzni Magyarországot és Velence baráti kötelékét és Szent Gellért ereklyéinek tisztelete ezentúl még sürűbben a tengeri városra fogja vonni a magyarokat, akikre a Mindenható áldását kérem.

X. Pius egyházi reformjai.

X. Pius pápa aránylag kevés ideig — nem egész tíz évig — vezette a világegyház kormányát. Mégis kevés pápa érdemelte ki oly mértékben, mint ő a „reformpápa“ elnevezést. Ezek a reformok különösen a szorosán vett egyházjog és közigazgatás terén nyilvánultak meg oly mértékben, hogy egész nagy irodalmat tesz ki, amit eddig X. Pius reformjairól írtak.

Tekintetbe kell vennünk ezeknek a reformoknak a lelkiekre vonatkozó irányát, mely főképpen az a katolikusoknál sokszor félreértésekre adott alkalmat, mert nem ismerték fel azok szellemét. De nem hiányzott belőlük a realiztikus vonás sem, mint például az ünnepek eltörléséről vagy az egyháziak pénzügyi tevékenységéről szóló rendeletekben.

Nagyon nevezetesek X. Piusnak azok az intézkedései, melyek a pápaválasztásra vonatkoznak, különösen a vető végleges lehetlenné tételével és az ugynevezett accessus eltörlésével egyszerűsítette a pápaválasztás módjait.

Az Egyház központi vezetésére vonatkozó reformok második csoportját azok alkotják, melyekben a X. Pius püspökségekkel foglalkozott.

1909. december 31-én jelent meg az „A remotissima“ decretum, mely egészen új alapokra fektette a visitatio ad limina intézményét, vagyis a püspököknek a pápánál való kötelező látogatását. A szociális kérdés mellett az iskolakérdés előtérbe való emelése érdemel még különös figyelmet.

Nagyon érdekes még az 1910 március 30-án kiadott „Recta“ dekretum, mely arra nézve ad utasításokat, hogy az északamerikai püspöki székek betöltésére vonatkozó ajánlásoknál a legtekélyesebb titoktartást kell megőrizni, hogy így illetéktelen befolylások ne érvényesülhessenek.

Betegsége.

A pápa már hosszabb idő óta betegeskedett, de orvosai tanácsa ellenére nem fekdtt le s nem kimélte magát, hanem halálos betegen is fennjárva roppant energiával végezte teendőit. Már napok óta jelennek meg hírek a lapokban, hogy gyenge katarusa van.

Ez a rosszullét folyton fokozódott s a pápa nővérei és unokanővérei odagyültek a nagybeteg pápa ágyához. Augusztus 19-én délelött 11 órakor régi orvosa dr Marchia-

fava sós inhalációkat adott a pápának, ezekkel remélte a váladék oldódását elősegíteni. Az inhaláció után orvosa arra kérte, hogy köhögni próbáljon, hogy meggyőződjék a gyógymód sikeréről, de a nagybeteg már annyira beteg volt, hogy nem volt képes a váladékot felszakasztani. A szenvedéstől, a haláltusától megtört szemmel, de gyöngéd mosollyal nézett orvosára, azt akarva kifejezni, hogy kívánsága lehetetlen, minden kísérlet hiábavaló, mindennek vége van.

Környezete elérkezettnek látta, hogy az utolsó kenetet feladják a haldoklóra. Campini bibornok látta el a szentséggel s előimádkozta előtte a haldoklók imáját; a pápa megpróbálta az imát utána mondani, ajkai mozogtak, de hangot adni nem birt.

Arcán nagy szenvedés látszott, de az aszkézisben megedzett hatalmas akarat legyőzte a szenvedést, s arcán fenséges nyugalom honolt. Majd behunyta szeméit, s utolsó erejével elrebgte végső sóhaját s elhaló hangon szólt: „Isten akarata teljesüljön, azt hiszem, végem van.“ Ezek voltak végső szavai, többé hang nem jött ajkaira.

Halála.

Állapota este 8-kor reménytelen volt. Orvosai és nővérei állandóan betegágya körül álltak, Bisleti biboros pedig ott töltötte az éjet a Vatikánban. Éjfél után egy óra 10 perckor dr Marchiafava és dr Amici orvosok megállapították, hogy a beteg utolsó perceit éli. Azonnal értesítették az államtitkárt: Merry del Val-t, Misciatellit s Bisleti bibornokokat. Csak Bisleti bibornok és monsignore Misciatelli kamarás érkeztek a pápa ágyához és a pápa nővérei és unokanővérei voltak jelen a pápa halála pillanatában, Mery del Val biboros államtitkár későn érkezett, a Szentséges atya egy óra husz perckor meghalt.

Halála hírére a római anyaszentegyház camerlengója: Della Volpe biboros azonnal elindult Imolából, Rómába utazott. A camerlengo hivatása az, hogy átvegye a Vatikán feletti intézkedést és a szentszék ügyeinek intézését. Az ő feladata az is, hogy az előirt szertartások megtartásával megállapítsa és hivatalosan kijelentse a pápa halálát.

A pápa Ő Szentsége betegségéről és haláláról a következő táviratokat kaptuk:

A pápa beteg.

Róma, aug. 19. (Lapzárta után, hajnalban érkezett távirat.) A pápa állapota este nyole órakor reménytelen volt.

A pápa halála.

Róma, aug. 20. (Saját tudósítónk távirata.)

Dr Marchiafava délelött 11 órakor sós inhalációkat adott a pápának. Föléje hajolt és kérte, hogy próbáljon köhögni. A pápa megtört szemmel nézett az orvosár mosollyal az ajkán, mintha azt akarta volna mondani: mindennek vége.

Midőn Campini feladta az utolsó kenetet, megpróbálta ajkait mozgatni s az imát utána mondani. Magasztos aszkézis be-

nyomása ült arcán, behunyta szeméit, s elhaló hangon így szólt:

„Isten akarata teljesüljön, azt hiszem, végem van.“

Reggel egy óra tíz perckor Marchiafava és Amici orvosok megállapították, hogy utolsó perceit éli. Értesítették Merry del Valt, monsignore Misciatellit s Bisleti biborost, aki a Vatikánban aludt. Merry del Val már csak holtan láthatta. Jelen voltak az orvosok, a pápa nővérei és unokanővérei; fivéréit és unokaöccsét mára várják.

A pápa halála éjjel egy óra husz perckor állott be.

A camerlengó Rómába érkezett.

Della Volpe, biboros, a római szentegyház kamarása, a szentszék üresedése idejére annak ideiglenes vezetője Imolából ideérkezett.

Az olasz király részvéte.

Az olasz királyt tegnap délelött dejeuner alkalmával telefonon értesítették a pápa hogylétéről. Nagy részvétel többször érdeklődött a miniszterelnöknél.

A háború hírei.

Sulyos francia vereségek.

Berlin, aug. 20. (Hivatalos távirat.) Berlieni jelentés szerint az ötödik francia parallel divíziót a német lovasság Pervez mellett Namurtól északra sulyos veszteségekkel visszaverte. Bajor és bádeni csapatok Weiernél megverték az ötvenötödik francia gyalogdandárt, mely nagy veszteségekkel kénytelen volt Vogeze hegység mögé visszavonulni.

Japán ultimátuma Németországnak.

Berlin, aug. 20. (Hivatalos távirat.) Wolf-ügynökség jelenti: A japán nagykövetség ügyvivője kormánya megbizásából jegyzéket adott át a külügyi hivatalnak, amely hivatkozással az angol-japán szövetségre, kívánja, hogy a német hadihajókat azonnal vezényeljék ki a japán és kínai vizekről, vagy pedig szereljék le, s szeptember tizenötödikéig feltétlenül adják át a japán hatóságoknak Kiaocsaui bérleti területeket és végül e követeléseket Németország augusztus huszonharmadikáig feltétlenül fogadja el. A berlieni újságok egykedvűen fogadják a japán ultimátumot, mert felfogásuk szerint a küzdelem Európában fog eldőlni.

Orosz ultimátum Törökországnak.

Bukarest, aug. 20. (Hivatalos távirat.) Bukaresti jól értesült körökben határozottan beszélnek, hogy Oroszország a Dardanellák kérdése miatt ultimátumot küldött Törökországnak és biztosra veszik, hogy ma vagy holnap megüzenik Törökországnak a háborút.

A német mozgósítás be van fejezve.

Berlin, augusztus 20. (Hivatalos táv.) Wolff-ügynökség jelenti, hogy a német mozgósítás be van fejezve és a forgalom egész Németországban visszanyerte rendes képét.

Statárium Párisban.

Koppenhága, aug. 20. (Hivatalos táv.) Koppenhágába érkezett hírek szerint Párisban kihirdették a statáriumot.

Mi történt a Zentával?

Bécs, aug. 20. A „N. W. T.” jelenti: A Zenta hadihajó résztvett Montenegró blokádjában. Hajnali szürkületkor tizenhat francia hajóegységből álló raj megtámadta a Zentát, mely derekasan harcolt és egyes ellenséges hadihajókat ágyuiból többiben eltalált. Külföldi hírek szerint a Zenta alig negyedóra alatt elsülyedt, a tengerészeti hadvezetőség azonban lehetségesnek tartja, hogy valamely olasz vagy albániai kikötőbe menekült.

Forradalmi mozgalmak Oroszországban.

Hadikfalva, aug. 20. A bukovinai Hadikfalva környékén esendőrök orosz katonaszökevényeket fogtak el. Ezek azt mondják, hogy az orosz közvélemény egyáltalán nincsen az események folyásáról tájékozva, mert a kormány majdnem minden lapot megszüntetett. Csak Moszkvában hat lap megjelenését tiltották el.

A carskoje-seloi házi ezred legénységét forradalmi ének miatt megtizedelték. A forradalmi mozgalom terjedőben van.

Mikor a mozgósításra vonatkozó cári ukázt kihirdették, a lakosok a zsidó boltosokat megrohanták és kirabolták.

A dombrovai győzelem.

Lemberg, aug. 20. Egy szemtanu elbeszéli a Dilo-ban a dombrovai csatát, a melyben a mi csapataink megütköztek a kozákokkal.

Augusztus 7-én erős orosz sereg lépte át a határt Dombrovánál és megtámadta a mi határőrségünket. Őrségünk, amely egy kisebb szakasz gyalogságból és esendőrségből állott, erős puskatűzzel fogadta az ellenséget, mire az oroszok visszamenekültek a határon és egy sűrű erdőbe húzódtak meg.

Onnan gépfegyverekkel lőtték a mieinkre. A mi csapataink az elhagyott házak mögött kitűnő fedezetből viszonozták a tüzelést és kényszerítették az oroszokat a menekülésre. A kozákok hét halottat hagytak a csatatéren, sebesültjeiket pedig magukkal vitték.

Augusztus 9-én ugyanezen a vidéken Cehwalowice mellett ötszáz főnyi orosz sereg közeledett a határhoz. A mi csapataink egy fal védelme mögött erős puskatűzzel támadtak az ellenségre. Harminc kozák, köztük egy tiszt, elesett, két kozák fogságunkba jutott, az ellenség többi része pedig vad futásban keresett menedéket. Csapatunk 20 lovat s nagymennyiségű municiót zsákmányoltak. A kozákok futás közben felgyújtották a falut, amelynek ötven háza leégett. A parasztok a gyújtogató kozákok közül többet megsebesítettek, egyet pedig agyonverték.

Gróf Erdődy Tamás megsebesülése.

Szombathelyről írják a „Magyar Kurir”-nak: Gróf Erdődy Tamás tegnap délelőtt a 9-es Nádasdy-huszárok egyenruhájában Szombathelyre érkezett. A balkarja fel volt kötve, mert a Drina melletti csatározások alkalmával lőtt sebet kapott. A fiatal grófot öt tábori lovasesendőr élén felderítő szolgálatra küldték ki. Éjjel 11 óra lehetett, a mikor egy kukoricáson mentek át. A sűrűségben ellenséges szerbek rejtőztek s mialatt a gróf embereivel nyugodtan lovagolt, rálöttek. A gróf éppen cigarettára akart gyújtani és akkor érte a lövés, a mikor a gyufáját eldobta. A szerbek a lövés után futásnak eredtek. A tábori esendőrök persze üzöbe vették a támadókat, de fegyvereiket nem használták, mert mind kettőt élve akarták elfogni. Ez azonban nem sikerült, mert a két szerb a sűrű kukoricásban el tudott menekülni az őket üldöző esendőrök elől. Másnap a közeli szerb falu lakói között felismerték a merénylőket, a kiket haditörvényszék elé állítottak. A sebesült gróf állapota egyáltalán nem súlyos, de egészségének teljes helyreállítására két heti szabadságot kapott. Gyógyulása után újra a haretérre megy. Szabadságidejére hazajött szüleihez Vasvörösvárra.

Minisztertanács a király elnökletével.

Bécs, aug. 20. (Hivatalos távirat.) Tegnap Bécsben a király elnökletével közös minisztertanács volt. A minisztertanácsban részt vettek: Bilinszky, Krobotin, Tisza és Stuerghk.

Leszállt a kamatláb.

Budapest, aug. 20. (Tud. cen. táv.) A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Az Osztrák-Magyar bank kamatlábat hatra leszállította.

Levél a táborból.

Egy hadnagy, aki a hivataláért aggódik a harctéren.

Nap mint nap ezrével érkeznek a rózsaszínű tábori levelezőlapok a különböző harcterekről. A levelek természetesen a legszigorubb cenzurán mennek előbb keresztül és csak azután továbbítja a tábori posta. Ezekből a levelekből tehát alig ha kapunk valaha hírt az ottani eseményekről.

A rengeteg levélből, mellyel Nagyváradon már csaknem minden ember dicsekedhetik, alább közlünk egyet.

Ezt a haretérről küldte Balassa József sárrétudvari jegyző, aki mint hadnagy szolgálja a mozgósítás óta a hazát. A levél tulajdonképpen hivatalos dolgokat tartalmaz, de épen ezért tartjuk érdemesnek annak közlését. A levelet, melyet Vernér Kálmán árvaszéki elnök ur volt szives rendelkezésünkre bocsátani itt adjuk:

Nagyságos Uram!

A mozgósítás alkalmával én is — sárrétudvari községi jegyző — bevonultam. Arra kérem most Nagyságodat, hogy a hivatalomba augusztus 17-re kitűzött árvaügyi vizsgálatot elhalasztani méltóztatassék akkorra, amikor már otthon leszek.

A mozgósítást két héttel megelőzőleg ugyanis egy hónapig tartó fegyvergyakorlatot teljesítettem s alig jöttem onnan haza, a mozgósítás szőlított fegyverbe s azóta itt vagyok. Ugyanakkor vonult be segédem a kis Vitán Árpád is, irodámban tehát az ügyek ellátása ezen okok miatt nem lehet olyan, mint mikor otthon vagyok. A munkakör teljesen elkülönített, úgy hogy az otthon maradtak nem ismerik irodámat, még azt sem tudják előadni ami meg van.

En az előző vizsgálatkor jegyzőkönyvi dicséretet kaptam Nagyságodtól, nem szeretném tehát, ha irodámat akkor érné vizsgálata, amikor a fennálló rendkívüli körülmények miatt olyan karban, amilyenben lenni szokott, bemutatni nem tudom.

Ne tessék semmi különösebb rendetlenségre gondolni, csak ambíciómat bántaná, ha nem nyerhetném meg előljáróim azon elismerését, amelyet becsületes munkálkodásommal eddig megnyerni és megtartani sikerült.

A haretérről írom ezeket, helyet természetesen meg nem jelölhetek.

Kérésemet megismételve vagyok Nagyságodnak kész hiva

1914. aug. 13.

Balassa József
hadnagy.

Ki tudja, talán 5 perccel e sorok leírása után már gyilkos, ellenséges golyók süvítő özönében kivont karddal vezette embereit Balassa hadnagy a tűzbe és ki tudja melyik katonára jön onnan haza sértetlenül és melyiknek jut osztályrészül a dicsőséges halál? És mégis véres csaták közben Balassa hadnagy levetkőzte magáról a katonát és megkísérelte hivatalával is törődni. Azt hisszük, ez az eset nem áll egyedül a maga nemében és megérdemli, hogy a mi tisztviselőink lelkiismeretességének illusztrálására a nyilvánosság elé hozzuk a haretérről jött hivatalos sorokat.

A hivatalvizsgálatról természetesen szó sincs nemcsak Sárrétudvariban, de sehol a vármegyében.

Felhívás

a nagyváradai ügyvédi kamara tagjaihoz.

Az igazságszolgáltatás érdekeinek előmozdítása nemcsak békében, hanem a jelenlegi viszonyok között is elsőrendű ügyvédi kötelesség. E kötelességet a kartársi érzület és általános humanizmus sérelme nélkül tehát most is gyakorolnunk kell. Gondoskodásunk terjedjen ki arra az időre, amikor a normális viszonyok helyreállítása fokozottabb tevékenység elé szólítja a jog munkáit. Segítsük elő a bíróságok amugy is erősen megbénított munkásságát a lehetőséghez képest.

Ohajtandó volna, hogy a nagyváradai kir. törvényszék Elnökének kívánságához képest a kitűzött polgári felebezési ügyek letárgyalassanak. Tudjuk azonban, hogy ez nem egyszer beleütközik a fentebb hangoztatott s általunk feltétlenül figyelembe vendőnek tartott elvekbe. A két jogos szempont kielégítése céljából ilyen esetekben elegendő volna, ha az érdekelt jogi képviselők a tárgyalás előtt nyolc nappal tudomására hoznák az illető tanács elnökének az ügy tárgyalásának elmulasztására vonatkozó szándékukat. Ezzel eleje vétetnék annak, hogy a bíróság egy vagy több tagja az ügy hiábavaló tanulmányozása révén más munkától vonassék el.

Felkérjük tehát az ügyvéd urakat, hogy sziveskedjenek már csak előzékenységéből is a fenti módzatok szerint eljárni, annyiival inkább, mert hisszük, hogy az ügyvédségre elkövetkező rendkívül válságos időszakban valószínűsített jótétemény gyanánt fog jelentkezni

az, hogy bizonyos ügyek gyümölcsei a megérés stádiumába jutva, a megélhetés eszközt fogják nyújthatni karunknak.

Ezen alkalommal hadba eltávozott kartársaink érdekei által vezéreltetve, felkérjük katonai szolgálatban álló kartársaink irodai alkalmazottait és családtagjait, hogy a katonai szolgálatra behívott ügyvéd nevét egy levelező-lapon a kamarával közölni sziveskedjenek.

Nagyváradon, 1914. augusztus hó 16 án.
A nagyváradai ügyvédi kamara: Dr Wallner Ödön, elnök. Dr Thury Kálmán, titkár.

HIREK

* **Kinevezés a hadseregben.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király a helybeli 7-ik huszárezredben nemes Miskolczy Jenőt főhadnaggyá nevezte ki.

* **Jutalom a tanítóknak.** A magyar földhitelintézet által a községi faiskola kezelő tanítók részére a gyümölcsfa tenyésztése és oktatása körül szerzett érdemeik jutalmazására az 1914. évre kitűzött 21 jutalomdíj közül az e célra alakult bizottság többek között az alábbiaknak számára találta kiadhatónak: Dersi Kálmán érmihályfalvai igazgató-tanítónak az egyik 400 koronás II-ik díjat. A III-ik 200 koronás díjak közül pedig Brozik Dezső berettyó-ujfalui igazgató-tanítónak és Kerékgyártó László tépei tanítónak.

* **Napfogyatkozás.** Ma, pénteken lesz a napfogyatkozás. Nálunk ugyan nem lesz teljes, csupán 84 százalékos, azonban így is ritka látványosság számba megy. Déli fél 1-től körülbelül délután 3 óráig fog tartani, azonban az elsötétülés délután 2 órakor lesz a legnagyobb, amikor a nap világossága reggeli szürkület képét fogja nyújtani.

SZÍNHÁZ

Horváth Mici és Lakatos Ilonka vendéjjátéka.

Tegnap délután két vendég művész lépett fel a Limonádé ezredes két kitiűnői szerepében. Horváth Micit már ismerjük. Kiforrot, ügyes művész, a kinek mindenmozdulata precíz, hangja kellemes és tisztáncsengő, játéka lebilincselően kellemes. Mint régi ismerőst melegen is ünnepelte a közönség.

Lakatos Ilonka, az új szubrett tegnapi fellépte tulajdonképpen bemutatkozás volt. Az első jelenésénél mindenki leszögezte, hogy a fiatal művésznő nagy nyeresége lesz a Szigligeti színháznak. Meg van minden szükséges kelléke a sikerre. Hangja behizelgően sima, nagyon kellemes és ügyesen is bánik vele. A mozgása, de az egész egyénisége megkapóan közvetlen, kitűnően táncol, szóval egy kész szubrett, aki nagyon sok tapsot fog kapni, nagyok sok forró sikert fog aratni. (h. l.)

Legujabb táviratok.

X. Pius a világháboru áldozata.

Róma, aug. 20. A pápa a háboru áldozata. Az utolsó napokban számos táviratot mondott tollba, hogy elhárítsa az európai háborut. A háboru kitörése adta meg a halálos dőfést.

A ravatalon.

Róma, aug. 20. A pápa abban a helyzetben fekszik halotti ágyán, amint elhunyt. Arcvonásai derültek, karjai keresztbe fektetve, jobbában kis kereszt van. Diszrzséget két pápai gárdista szolgáltatja.

A király és a monarchia részvéte.

Bécs, aug. 20. A pápai nunciatúrán Paar főhadsegéd tolmácsolta a király részvétét.

Jenő főherceg és Berchtold külügyminiszter személyesen fejezték ki részvétüket Piffl biboros előtt.

Német vizeken nincs már idegen hajó.

Berlin, aug. 20. (Miniszterelnökségi sajtóiroda jelentése.) A „Strassburg“ nevű kis német cirkáló angol partok közelében két ellenséges tenger alatt járó naszádot támadott és az egyiket kevés lövéssel elsüllyesztette. A Starlund nevű német cirkáló északi tengeren több ellenséges torpedóuzóval megütközött és konstataulta, hogy a német partok és a német tenger teljesen ment az ellenségtől.

Ismét kikaptak a Belgák.

A Wolf ügynökség jelenti: A német csapatok Tirlemontnál egy tábori üteget, egy nehéz üteget, egy zászlót zsákmányoltak és 500 foglyot ejtettek.

Németország magatartása Japán ultimátumával szemben.

Berlin, aug. 20. Kiaocsau kormányzója sürgönyözte: Német kormány Japán ultimátumáról szóló közlést megkaptam és biztosítom, hogy kötelességemet a végsőkig teljesíteni fogom.

A német kormány Kiaocsau dolgában még nem nyilvánított véleményt.

Kölnische Zeitung értesülése szerint Németország visszautasítja Japán ultimátumát és Japánnal semmiféle alkudozásba nem bocsátkozik. Német diplomáciai körökben azt mondják, hogy majd az európai háboru befejezése után fogja Japán megérezni mostani lépésének következményeit.

Tisza István Budapesten.

Budapest, aug. 20. Tisza István gróf miniszterelnök ma visszaérkezett Bécsből Budapestre.

A bolgár-török szövetség.

Szófia, aug. 20. A Bolgár Távirati Iroda jelenti: Ferdinánd király tegnap este kihallgatáson fogadta Talaát török nagyvezért és Hali béget a török kamara elnökét.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők

12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

* Az új kétkoronás hozzon dicsőséget az egyesült hadseregnek. Az új kétkoronásért Aszódi Mihály nagyváradai kávé cukorka kereskedő a következő árajánlatot teszi. 1/2 kg. Banán kakaó, melyhez cukor nem kell 2 korona, 1/2 kg. finom csokoládé bonbon 2 korona. Szalámi, konyak, rum, tea, kristály limonádé, szardiniák, Kugler Gerbeaud bonbonok, teavaj, lipői turó, kávé, fehér cukor, mandula, mazsola, mogyoró, feltört dió. Kötányi édes paprika, nagybani árak mellett Aszódy Kossuth-utcai és Aszódy Rákoczy-ut.

x A legjobb akarattal kérem győződjön meg a világhírű Rádium Bohémi Japán Roma hegedűnir különlegességeimről. Gramofon lemez újdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környei, Fráter nagyszerű felvételei. Saját készítményű modern cimbalnok, gramofon, hegedű és az összes hangszerek javítása első SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészítő

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a magyar kir. honvédelmi miniszter ur 13657-1913. eln. számú körrendeletével elrendelte, hogy a kiegészítési kerületi parancsnokságok székelyhelyén szervezett állandó sorozóbizottságok a cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokságoknak a közigazgatási hatóságokhoz és honvéd kiegészítő parancsnokságokhoz esetről esetre intézett előzetes megkeresésére állításköteleseknek megvizsgálása végett annyiszor üljenek össze és működjenek a hányiszor ez a jelentkező állításkötelesek kellő száma folytán szükségesnek mutatkozik.

A nagyváradai cs. és kir. kiegészítő kerületi parancsnokság megkeresése folytán a nagyváradai állandó sorozóbizottság működését a régi járványkórházban (Lázár Vilmos-utca 3. sz. a.)

Augusztus 21-ik napján pénteken reggel 8 órakor kezd meg, s augusztus 22-ik s következő napokon mindenkor vasárnap és ünnepnapok kivételével reggel 8 órakor folytatni fogja.

Felhívom a folyó évi fősorozásról távollét vagy bármi okból elmaradt nagyváradai illetőségű I., II., III. korosztályú állításköteleseket valamint az eddig a sorozásoktól távoll maradt magasabb korosztályú állításköteleseket a Nagyváradon tartózkodó összes idegen illetőségű I., II., III. korosztályú állításköteleseket, végül mindazon 17. életévüket betöltött ifjakat, kik a közös hadseregbe, haditengerészet vagy honvédségbe önként beállani akarnak, hogy a fentjelzett napon reggel 8 órakor a sorozó bizottság előtt jelenjenek meg.

Az önként belépők előzőleg szerezzék be születési és erkölcsi bizonyítványukat, azután még a sorozás előtt jelentkezzenek szüleikkel vagy gyámjukkal a katonai ügyosztályban (Városháza II. em. 31. sz. szoba) a születési beleegyező nyilatkozat aláírása s a belépési bizonyítvány elnyerése végett.

Nagyvárad, 1914. augusztus hó 15.

Eleméry Ferenc
katonaiügyi tanácsnok.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.